

Васильева Ольга Олеговна

Одесский национальный политехнический университет

«ОНА СПАСАЕТ ЕГО»: ЧАСТНЫЙ СЛУЧАЙ ВОСПРИЯТИЯ ПОДРОСТКАМИ НОВОЙ ГЕНДЕРНОЙ ПАРАДИГМЫ

Новая интерпретация гендерных ролей в современной массовой культуре – явление достаточно хорошо известное. Мультипликация является одним из ярких примеров того, как именно это происходит. Целью данной работы будет изучение восприятия подростками (на примере г. Одессы) этой новой гендерной ситуации, отраженной с помощью анимации.

Современная анимация изучалась как феномен культуры (Н.Г.Кривуля). Поднимались и вопросы гендерных ролей, заложенных в сценарии - так Т. Шорохова в статье «Сильный женский персонаж, или «Синдром Тринити» критикует сценаристов и режиссёров за создание неудачного сильного женского образа на примерах различных фильмов; Е. Кушнир («Феминизм, фантастика и сильные героини»), говорит о том, как появилась сама идея создания сильного женского персонажа.

Мы проводили изучение восприятия подростков на примере мультфильма «Распрекрасный принц» (2018 г.; Режиссер - Росс Венокур; Кинокомпания: 3QU Media, Cinesite, Vanguard Animation, WV Enterprises). Методика состояла в том, что мальчики и девочки в возрасте от 11 до 15 лет, посмотрев мультфильм, отвечали на несколько вопросов по его содержанию. Например «Что ты думаешь о главной героине?», «Ты хочешь быть такой или стать, когда вырастешь?» (для девочек); «нравятся тебе такие девочки?» (для мальчиков).

Герои мультфильмов с раннего возраста формируют у ребенка модели поведения. Они формируют его идеалы, например, отношения к родителям, друзьям, учебе, взгляды на дальнейшую жизнь. Дети на подсознательном уровне воспринимают действия главного персонажа как правильные, а если его поведение правильное, то в подражании герою нет ничего плохого.

Главные героини многих мультфильмов сегодня не боятся дать сдачи, быть независимой («Принцесса и лягушка», 2009). В то же время главный мужской персонаж часто выступает в роли милого и немного наивного парня, который не способен защитить от опасности ни себя ни девушку («Распрекрасный принц», 2018), или них вовсе забывают («Храбрая сердцем», 2012). Сильные принцы становятся не актуальными. [1]

Принято думать, что особенностями современной мультипликации являются 1) доминирование характера героя над внешностью, 2) победа добра над злом; 3) коллективность; 4) музыкальное сопровождение; 5) комичность главных персонажей[2].

О наличии всех этих особенностей можно говорить применительно к «Распрекрасному принцу»: Так, характер важнее внешности - главного героя Принца Филиппа нельзя назвать красавчиком. Он на стороне добра - Гневелин Невервиш является воплощением зла, ведьмой, и именно наложенное ею проклятие должен разрушить Принц Филипп. Он не одинок: ему приходит на помощь воровка Ленора, правда переодетая в парня. Она способна не только за себя постоять, но и спасти принца, когда того требуют обстоятельства. В мультфильме представлены различные песни, раскрывающие характеры и историю персонажей. Хватает и комичности – в мультфильме множество различных шуток, что не позволят скучать даже взрослому зрителю.

Судя по ответам подростков, «мультфильм не нравится», несмотря на все стандарты хорошего современного мультфильма. Однако идея, заложенная в сюжете, кажется им весьма интересной. Девочкам и мальчикам интересно наблюдать, как главная героиня способна защищаться и защищать других, в том числе и главного мужского персонажа.

Гендерная роль – поведение индивида, которое общество считает правильным как для мужчин, так и для женщин, что формируются с помощью религии и культуры. Издавна было принято, что мужчина – охотник и воин, а женщина – хранительница домашнего уюта. Современный мир меняет эту ситуацию. Вот и в мультфильме «Распрекрасный принц» главная героиня не Прекрасная-Принцесса, что оказалась в беде, а воровка, что владеет оружием. Это своего рода отказ от традиций.

Согласно ответам подростков, и девочки и мальчики подросткового возраста в целом считают, что сильная главная героиня — это «классно», и девочки хотят быть похожими на нее. Мальчики не против дружбы с такими девушками. Данная ситуация говорит о смене гендерных ролей в современном обществе.

Таким образом, мультипликационное кино - это сложный культурный продукт, который является интерактивным. Он позволяет современному зрителю участвовать в создании художественного

произведения формируют новые парадигмы визуально экранной культуры. Это система знаков, кодов, артефактов и новый язык, раскрывающая возможности новой передачи социально-культурной информации [4].

Список использованных источников

1. Особенности современной мультипликации. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://expert.ru/2017/04/12/osobnosti-sovremennoj-multiplikatsii/> – Название с экрана.
2. Пять отличающих черт современной мультипликации. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.megomult.ru/blog/5_otlichajushhikh_chert_sovremennoj_multiplikatsii/2014-10-25-7 – Название с экрана.
3. Гендерные образы в мультфильмах Диснея. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://otherreferats.allbest.ru/sociology/00555220_0.html – Название с экрана.
4. Васильева Ольга. Студентські культурологічні читання: Сучасна візуальна-екранна культура: можливості створення сучасних мультиплікаційних стрічок.

Серостанова Ксенія Олегівна

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник: Грищенко Олена Володимирівна, кандидат філологічних наук

Київський університет імені Бориса Грінченка

ПРОСТОРОВА СЕМАНТИКА В СИСТЕМІ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ

Структура категорії простір в лінгвістичному аспекті розглядається як сукупність способів мовного виразу сутності філософського та фізичного аспектів. З позицій когнітивної науки такі лінгвісти як Л. Талмі, Р. Лангакер, Б. Лі розглядають цю категорію як «геометрично концептуалізований простір». Тобто, категоризація простору є процесом утворення і виділення самих категорій, членування зовнішнього і внутрішнього світу людини із сутнісними характеристиками її функціонування і буття.

О.В. Кардашук виділяє декілька планів категорії простору на основі досліджень різних лінгвістів: вивчення співвідношення логічної і мовної картини просторових уявлень (Ю.Д. Апресян, Р.П. Зорівчак, А.Н. Журинський); системні синонімічні та антонімічні семантичні відношення (О.В. Афанасьєва, Т.Г. Линник, О.В. Кардашук); діахронічне спрямування в історії розвитку лексем зі значенням простору (М.С. Лаврентьєва, Г.Н. Лукіна, К.П. Смоліна).

Дж. Ліч виділяє в структурі простору наступні базові одиниці: місце, протяжність, близькість, вертикальність, горизонтальність, північ/південь, орієнтація, рух, види пересування, поза. А. Ченкі розглядає просторову образну схему як «джерело-шлях-мета», де мета є місцем призначення, а процес досягнення мети – це проходження шляху від початкового пункту до кінцевого.

Засоби позначення категорії «простору» різноманітні і реалізуються в мові за допомогою морфологічних і синтаксичних засобів. Так, в англійській мові серед морфологічних засобів найчисельнішими є дієслова зі значенням зміни місця розташування у просторі. Широке розмаїття локалізованого простору передають прийменники: *just up the road* – вгору по дорозі. Прийменникові словосполучення також висловлюють значення різних просторових відносин місця розташування і місця призначення. Існують прийменники, які в метафоричному вживанні передають значення простору: *every relationship has a lot of ups and downs* (у всіх людей у відносинах бувають злети і падіння). Словоформи *ups and downs* з'єднують в собі орієнтаційне і оцінювальне позначення простору.

На думку Р.В. Єжкової сполученість дієслів з такими просторовими елементами як директивні і локативні прийменники або просторові післялоги привертає увагу вчених до семантичної структури самих дієслів у мові і до подібності конструкцій з фразовими дієсловами, коли під конструкцією розуміється лексико-граматична єдність формальної моделі та її лексико-семантичного підкласу.

Т.М. Ніколаєва звертає увагу, що фразові дієслова як мовне явище не існують в українській мові, що може ускладнювати розуміння семантики фразових дієслів, вживання у мовленні та при перекладі на українську мову. Автор поділяє фразові дієслова за типами: тип 1: дієслово + прийменник (*look after*); тип 2: дієслово + прислівник (*give up*); тип 3: дієслово + прислівник + прийменник (*get down to*).

Дж. Поуві схематично пояснює фразові дієслова в англійській мові і вважає, що фразове дієслово утворюється наступними сполученнями: дієслово + прислівник; дієслово + прийменник; дієслово + прислівник + прийменник.

У просторовій характеристиці значень фразових дієслів використовується метод компонентного аналізу, коли розкладається значення досліджуваних дієслів на мінімальні семантичні складові, які потім об'єднуються в групи значень з єдиною для кожної групи архісемою. Так, найбільш часто вживається післялог *up* в складі фразових дієслів з основним значенням - рух знизу вгору: